Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Разом нас багато, але сьогодні ми не разом через амбіції партійних лідерів.
Володимир Войтенко, професор

№ 36 (298)
30 вересня
2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НАБАТ

БУДЬМО РАЗОМ – УКРАЇНА В НЕБЕЗПЕЦІ!

Звернення до українського народу

До влади в Україні прийшов режим, який активно демонтує нашу незалежну державу.

Кожен з нас уже відчув на собі загрозливість соціальної та економічної атмосфери, що панує в країні. Покращення життя «вже сьогодні», обіцяного легковірному електоратові, який проголосував за Партію реґіонів і її лідера, не відбулося. Замість концентрації уваги на розв'язанні пекучих соціально-економічних проблем та підвищенні життєвого рівня зубожілих громадян, правлячий режим заходився нищити українську мову, освіту, історію, культуру. Напередодні місцевих виборів коаліція зареєструвала у Верховній Раді законопроект «Про мови в Україні». Зберігаючи за українською лише епітет «державна», автори цього законопроекту – реґіонал Єфремов, комуніст Симоненко, литвинівець Гриневецький мають реальну мету: створити інструмент витіснення української мови з усіх сфер суспільного життя всупереч Основному Закону держави, основоположним принципам європейської мовної політики і практики.

Цим документом, який узаконює тотальне зросійщення, режим Януковича засвідчує, що він є прямим спадкоємцем царського і комуністичного режимів, відвертим противником української національної ідеї: освіта, наука, культура, інформаційний простір тотально русифікуються. Очевидно, гасло «Будуємо нову країну!» насправді приховує програму руйнації української нації – системоутворюючого елемента державної незалежності України, посилює розкол між її людьми, фраґментацію суспільства, безглуздю «реґіоналізацію» кожного хутора чи робітничого селища.

Цей законопроект від влади означає продовження жорстокої мовної війни проти України, проміжна мета якої полягає у критичному збільшенні асиметричної двомовності в Україні – на користь домінування мови сусідньої держави, яка цілеспрямовано поглинає Україну, повертає її до азійського простору злиднів, корупції, сваволі.

Громадяни України! Сьогодні від кожного з нас залежить, чи будемо ми українцями в своїй державі, в Україні. Не зрадьмо пам'яті поколінь наших предків, які виплекали й зберегли українську мову! Не відступаймо від демократичного вибору українського народу! Збережімо свою душу, свою неповторність, своє рідне слово!

Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка звертається до кожного з вас, українці, із закликом написати листи протесту на адресу Верховної Ради та Президента В. Януковича, аби нагадати їм, що всі режими, які зазіхали на життя української мови, знайшли свій безславний кінець, бо в світі нема іншої країни, очільники якої самочинно розтоптували б мову власного народу.

Ми віримо, що громадяни України, які послуговуються російською мовою та мовами національних меншин, зрозуміють українськомовних співвітчизників і стануть на захист мови держави, яка є їхньою доброю матір'ю, захисницею їхніх громадянських прав і свобод.

Будьмо разом – Україна в небезпеці!

Центральне правління Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ЗІ СВЯТОМ ВАС, ШАНОВНІ ОСВІТЯНИ!

Всіх невтомних працівників на ниві народно-освітній, сіячів «розумного, доброго, вічного…», голів осередків товариства «Просвіта» навчальних закладів Івано-Франківська й області, вчителів-просвітян і громадських діячів, вихователів нових поколінь щасливого й вільного, сильного духом і тілом громадянства великої землі української зі щирою повагою до вашої праці вітають з професійним святом і бажають міцного здоров'я, творчих успіхів та плідних здобутків у роботі в 2010–2011 навчальному році.

З повагою голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ:

УКРАЇНА–ПОЛЬЩА – СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО

В Яремчі відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Українсько-польські відносини сьогодні: потреба «перезавантаження» чи продовження?» Її організували Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника і його Інститут історії і політології, кафедри міжнародних відносин та історії слов'ян, Центр дослідження Центрально-Східної Європи, а також Львівський національний університет ім. І. Франка і його Інститут європейської інтеґрації, редакція газети «Кур'єр Галіцийський» та фонд «Допомога полякам на Сході». Учасником конференції і співголовою секції «Політико-гуманітарний вимір українсько-польських відносин» був Надзвичайний і Повноважний Посол України, професор кафедри міжнародних відносин Прикарпатського національного університету Степан Волковецький. Про перебіг конференції Степан Васильович розповів у інтерв'ю «Галицькій Просвіті».

– Степане Васильовичу, Ви були учасником конференції і мали на ній окремий виступ. Як Ви оцінюєте її перебіг?

– Насамперед хочу відзначити високий рівень представництва й організації форуму. Адже у ньому брало участь чи не більше сотні науковців, дипломатів, політиків з наших двох країн, людей, які не лише досліджують історію наших взаємин, їх перебіг сьогодні, а й визначають напрямну в майбутнє і реально вибудовують шляхи подальшого спільного поступу. Наголошу, що під час конференції, окрім пленарних засідань, діяли секції, зокрема, «Політико-гуманітарний вимір українсько-польських відносин», «З історії українсько-польських відносин XX ст.». Відбувся круглий стіл на тему «Сучасні оцінки «Союзу Пілсудський–Петлюра 1920 року», презентація книги Тадеуша Кшонстка «Польща та Україна у боротьбі за незалежність (1918–1920)». Зрозуміло, були й особисті контакти, розмови, дискусії.

(Чит. стор. 2)

ВШАНУВАЛИ

РІВНИХ ЙОМУ НЕ БУЛО

В обласній «Просвіті» відбулася академія, присвячена 100-річчю Миколи Арсенича – члена Центрального проводу ОУН, керівника служби безпеки Української Повстанської Армії.

Слово про керівника розвідки і контррозвідки ОУН–УПА виголосив заслужений діяч культури України Петро Арсенич. Він розповів про життя й подвиг нашого краянина, який цілком віддав себе боротьбі за незалежність. Рівних йому у творенні служби безпеки, боротьбі з енкаведистською спецслужбою не було. Він вирахував і полонив відомого кремлівського розвідника Пауля Зіберта – Миколу Кузнєцова, який діяв у німецькому тилу й провокативно підставляв під німецькі репресії українські села й ОУН.

За героїзм, відвагу й організаційні здібності, які провідник реалізовував у творенні СБ, йому присвоїли звання генерала контррозвідки й нагородили найвищою нагородою УГВР – Золотим Хрестом Заслуги.

На урочистості про чин і подвиг славного земляка говорили очільники КУН та ОУН Богдан Борович, Зіновій Остап'як, полковник Ярослав Оленчук, а хор Івано-Франківської міської організації ОУН «Золота заграва» під керівництвом Богдана Парумби виконав твори, які допомагали воякам УПА вистояти в лихоліттях героїчної боротьби за волю і страхіттях сталінських репресій.

Теодор ДРОВНИЧ

ШТРИХ

І НЕ НАБРИДЛО?..

Табачник знову щось написав. Таки не дотримав обіцянки, яку дав своєму босові Азарову й Президентові Януковичу не займатись на посаді міністра політичною художньою творчістю. Очевидно, саме зараз комусь дуже потрібен Табачник, хоч він уже все сказав і нікому не цікавий. Можете пересвідчитись – у його статті «Духовная капитуляция националистов» у тижневику «2000» жодна нова теза, крім засудження федералізму, не оприлюднена.

…Чим більше Табачник лає націоналістів, тим більше стає знервованих українців, сиріч націоналістів. Зовні це не помітно, але за певних обставин це виявиться. Виявиться не так, як думає Табачник, провокуючи українців на нервове, стихійне спалення нервів і безсилу депресію від політики. Емоційно, для форми, зреаґують тільки політики, але ж більшість українців зайвий раз скаже собі, що настав час ставити на місце любителів говорити образливі для вільної людини речі.

Табачник занадто бравує як на держслужбовця і цим виказує, як він панічно боїться цього українського націоналізму в головах простих українців. Напевно, гонорар спокушає, а клієнтура грошовита й добре платить за Україну без націоналізму. От і пише Табачник, як Ленін, вересневі тези, стилем молодого курсанта ВПШ. На це гроші знайдуться, а народній «Просвіті» копійку від народної влади не дадуть, бо вона націоналістична, сиріч українська. Вони не можуть повірити в те, що націоналіст працює не за гроші, пише статті не за гонорари і діє не для слави.

Націоналізм є нервом життя народу, який відчув свободу, тому хоче до себе поваги. Хіба це анахронізм? Кожна нація хоче свободи й пошанування власної мови, історії, культури. Пронафталіненим борцям з українським буржуазним націоналізмом варто розплющити очі й побачити, що надворі двадцять перше століття, в якому націоналізм стає головною світоглядною основою здатності держав інформаційно й економічно конкурувати. Про це ніхто вголос не говорить, але поведінка багатьох європейських держав і навіть Росії свідчить саме про це. Найбільший ваш авторитет Путін публічно назвав себе націоналістом! То про яку духовну капітуляцію націоналізму мова? А може, Табачникові подобається націоналізм російський путінський, польський, французький, єврейський і навіть націоналізм любих серцю папуасів, лиш би не український націоналізм?

То чому нас має турбувати те, що Табачник не любить український націоналізм? Націоналізм розвивається сам по собі і в нього своя політика поза політичною тусовкою, яку звеселяє політичний витівник Табачник. Щойно прийде влада націоналістів, він перший почне співати дифірамби мудрим провідникам національної держави, якщо до того не набридне писати і любов до антикваріату та розкішного життя візьме гору.

Володимир ФЕРЕНЦ

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ: УКРАЇНА–ПОЛЬЩА – СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Хочу відзначити високий рівень доповідей, у яких динамічно аналізувались різні аспекти українсько-польських відносин – політичний, економічний, гуманітарний, міжособистісний та інші. У більшості виступів підкреслювалась необхідність польсько-українського діалогу. Зокрема, директор Інституту історичних досліджень Львівського національного університету Ярослав Грицак вважає, що ставка наших стосунків дуже висока. Вони можуть визначати майбутнє Європи, аналогічно до того, як німецько-французькі стосунки й порозуміння призвели до створення Європейського союзу. Він, зокрема, зазначає, що примирення між Україною і Польщею відбулося. І підтвердженням цього є спільна молитва на Цвинтарі орлят з участю польських та українських Церков. Це форма взаємного вибачення: вибачаю і прошу вибачення. І в цьому напрямку ми повинні йти й активно діяти, в іншому випадку нас чекають серйозні загрози.

– І Ви як політик і колишній посол теж так вважаєте?

– Так, європейська перспектива для України поза всяким сумнівом. Варто нагадати про таку деталь, що Єльцин у час підписання Біловезьких угод з певністю говорив, що Україну, мовляв, треба відпустити, бо все одно вона повернеться в лоно Росії. Про це йшлося на конференції, як про альтернативу до нашої європейської перспективи. На жаль, сьогодні реалізується сценарій повернення України в лоно російської політики і російських інтересів. На зустрічі підкреслювалось, що Схід дає автократію (Китай, Росія), а Захід – демократію і високий рівень життя. Звісно, ми не можемо довіряти наше майбутнє нинішній владі, керівникам зразка Табачника. Говорилося і про те, що ректори наших вишів, у тому числі Галичини, дуже податливі щодо влади й здають позицію за позицією. Скажімо, Раду ректорів у Львові вже не очолює пан Вакарчук – один із небагатьох, який залишився на патріотичних позиціях.

– Невже все так однозначно у перспективах наших стосунків з Польщею?

– У доповідях часто згадувалась концепція Єжи Ґедройца, який свого часу обґрунтував необхідність для Європи і для Польщі утворення Української Незалежної Держави. В той же час у багатьох доповідях відзначалось охолодження у стосунках Польщі та України після зміни керівництва у нашій країні, що мало наслідком переорієнтацію зовнішньої політики України на східного сусіда. Лунала думка й про те, що, якщо основний вектор української політики східний, якщо Україна більше зацікавлена в Росії, то чому поляки мають бути більшими українцями, ніж самі українці? Наводились приклади, які засвідчують, що новітня Польща і її керівники, зокрема, Качинський, були справді провідниками української політики на Заході. У виступах професора Донецького університету Ігоря Тодорова, професорів Прикарпатського університету Ігоря Цепенди і Петра Федорчака, посла Петра Сардачука, доцента Степана Кобути й багатьох інших обговорювались різні аспекти конкретної співпраці між Україною та Польщею, зокрема, в навчально-науковій праці. У багатьох виступах констатувалося, що інтерес до України впав після обрання Президентом В. Януковича. І це дуже тривожно, бо хто ж тоді нас у світі сприйматиме з такою малоросійською зовнішньою політикою?

– На Вашу оцінку, чи переважить інтерес Польщі до Росії її стосунки з Україною?

– Однозначної відповіді немає, однак справа Закаєва засвідчує, що Польща сповідує демократію і європейські цінності й не збирається «лягати під Росію», слідувати її імперським інтересам.

– Пане Степане, якою була тема Вашого виступу?

– Я аналізував спільність інтересів України й Польщі у країнах Південного Кавказу, оскільки працював послом у Грузії та Азербайджані і вивчив там ситуацію. На основі моєї дипломатичної діяльності доводив, що в багатьох країнах, у тому числі й Грузії, Азербайджані та Вірменії інтереси України й Польщі цілком або частково співпадають. І це може бути ще однією формою нашої співпраці в інтересах обох народів. Ідеться про інтереси в усіх сферах: економічній, політичній, гуманітарній… Навів приклад реалізації проекту транспортування каспійської нафти через територію Азербайджану, Грузії та України до Польщі (Баку–Тбілісі–Одеса–Броди–Ґданськ), що дозволить уникнути енергетичної залежності наших країн, а найперше України. Перспективним є і проект транспортування газу згаданим маршрутом. Спільність інтересів виявляється і в політичній сфері. Україна й Польща зацікавлені в демократичному розвитку країн Південного Кавказу і мають однакову оцінку проблем цих країн (Абхазія і Південна Осетія в Грузії, Карабах – у стосунках Азербайджану і Вірменії). До речі, там діють активні українська і польська діаспори, які теж можуть долучитися до посилення нашої присутності в регіоні. При цьому враховувати історію і традиції. Позиція України в цих країнах, особливо в Грузії, сильніші, зате у взаєминах з представниками Європи поляки активніші. Отож тісна співпраця і в цьому напрямку піде на обопільну користь. І це ще один із прикладів тих ресурсів, які маємо використати в українсько-польських стосунках на перспективу.

– Чи були Ви згідні з усіма оцінками, які давалися на цьому дискусійному форумі?

– Ні. Я виступив проти радикальних оцінок волинської трагедії та інших сумних сторінок в українсько-польських стосунках. Зокрема, запропонував і рекомендував вилучити з наукового вжитку термін «волинська різня», яким послуговувався дехто з учасників конференції, як формулювання, що принижує як українців, так і поляків. Натомість запропонував уживати термін «конфлікт» чи якийсь інший, прийнятий у міжнародній практиці. При цьому посилався на трагедії, які мали місце на Південному Кавказі і які не менш трагічні для тамтешніх народів, але подібних формулювань там не вживають. Викликало заперечення і те, що деякі наші науковці повторюють антиукраїнську риторику польських радикалів. Зокрема, професор Верстюк, який, до речі, є заступником директора Інституту національної пам'яті України, стверджував, що «на совісті Богдана Хмельницького не менше жертв, ніж на совісті Степана Бандери». Уже тут можна побачити, яку історичну пам'ять зберігає ця інституція нашої держави.

– Які загальні висновки Ви можете зробити, підсумовуючи нашу розмову?

– Важливо, що більшість учасників зійшлися на думці, що потрібно продовжити українсько-польський діалог, наповнюючи його новим позитивним змістом, не дивлячись на нову політичну кон'юнктуру, яка є нині в Україні. Історія свідчить, що вона – тимчасова й обов'язково настануть нові часи. Такі дискусії, які відбулися в Яремчі, є корисними для осмислення і зкріплення довіри між українським і польським народами. Водночас виникає запитання, а що – з іншими сусідами, зокрема, з Росією, у нас немає розбіжностей? Може, нарешті наші стосунки з північним сусідом теж треба глибоко аналізувати й осмислювати по-новому… Але всьому свій час.

Розмовляв Богдан ВІВЧАР

ДИСКУСІЙНА ТЕМА: ДУМКА ФАХІВЦЯ

ЩЕПЛЕННЯ: РОБИТИ ЧИ НЕ РОБИТИ…

Щеплення руйнують імунітет і призводять до передчасного старіння

Нещодавно з'явилася досить цікава інформація про дослідження російських учених. Вивчаючи історії хвороб і результати розтинів пацієнтів, котрі померли в молодому віці, вони звернули увагу на дивну річ: попри різні діагнози й методи лікування, була одна, спільна для всіх, обставина – відсутність залози, яка називається тимус.

Жодного криміналу, просто залоза зменшилася до мікроскопічних розмірів, наче розчинилася (як відомо, тимус вважають чи не головним органом, який забезпечує імунітет). Чому ж так сталося? Версій існує декілька. Одні дослідники вважають, що тимус – своєрідний біологічний годинник людського організму: у когось він рано зупиняється, комусь служить значно довше. Інші стверджують, що виснаження залози безпосередньо залежить від умов життя людини: чим гірша екологічна ситуація, чим важча робота й більше стресів, тим швидше вона старіє і руйнується.

Є й такі науковці, котрі пов'язують стан тимуса з кількістю щеплень, отриманих людиною: оскільки імунна система щоразу повинна реаґувати на збудників хвороб, які з вакциною потрапляють до організму, виснаження настає у досить молодому віці. Дослідження тривають, і, хоча до остаточних висновків ще далеко, ця тема викликає неабиякий інтерес у наукових та медичних колах.

На запитання відповідає відомий професор-імунолог Катерина Гаркава.

– Що потрібно робити для підвищення імунітету?

– Не так і багато. Окрім натуральної їжі та чистої, скажімо – джерельної, води, нашими помічниками стануть ароматерапія і фітотерапія, можна використовувати аромалампи й відвари трав, щоб дихати фітонцидами і нейтралізувати шкідливі речовини. Згадайте: що мали у своєму щоденному меню наші бабусі й дідусі? Цибулю і часник, хрін і гірчицю. Фітонциди цих рослин активізують фагоцитарну ланку, яка завжди мусить бути на варті, щоб вчасно реаґувати на все те чужорідне, що потрапляє до організму.

– Останнім часом імунізацією стали називати щеплення. Однак це не допомогло – не лише в Україні, а й у Європі люди відмовляються від щеплень, точаться дискусії про те, які вакцини доцільно використовувати, а від яких краще відмовитися. Таке щеплення, з погляду науки, – додаткова імунізація, або додаткове навантаження на імунну систему, яке невідомо чим може обернутися як для дитячого, так і для дорослого організму.

– Кампанія щеплень в усьому світі розпочалася наприкінці 50-их років минулого століття. Згодом було проголошено, що деякі інфекційні хвороби (наприклад, чорна віспа) назавжди зникли, – їх перемогла медицина, й цим усі дуже пишалися. Однак із часом збудники хвороб поверталися, проте після мутації ставали ще аґресивнішими. Не так усе просто в цьому світі, як вважали чиновники ВООЗ, котрі складали плани, якого року з якою хворобою буде покінчено.

Чому в нас так багато хворих, хоч маємо досить насичений календар щеплень, і проводяться вони масово? Я переконана: ми мусимо все ретельно вивчити, дослідити, а потім готувати рекомендації. На жаль, у нас жодного імунолога не запросили до робочої групи, не включили в програму зі щеплення – там педіатри, інфекціоністи та епідеміологи. До імунологів зазвичай звертаються пізніше, коли виникають ускладнення та порушення імунної системи.

– Дивно, що, маючи таке велике вакцинальне навантаження, закладене в календар щеплень, до роботи не залучають широке коло фахівців.

– Поміркуймо, чому не запрошують. Перші схеми імунізації в Радянському Союзі запропонували у 30–40-их роках минулого століття. А в 1953 році відкрили такий феномен, як імунологічна толерантність: усе, що потрапляє в організм відразу після народження, сприймається як своє. Дослідження засвідчили, що у щурів та мишей ці періоди короткі – всього два-три дні, це при тому, що щурі живуть три роки, а миші ще менше. Чи можна визначити, скільки триває такий період у немовлят? Припускають, що це може бути приблизно шість місяців, саме в такому віці з'являються перші антитіла. Однак це питання і досі мало досліджене.

Феномен імунологічної толерантності відкрили понад півстоліття тому, чому ж ми про нього мало згадуємо, не вивчаємо? Бо немає грошей на імунологічні дослідження. І немає інтересу до цього. **У нас чомусь завжди бракує грошей на здоров'я, освіту і науку.** Головний орган імунітету – тимус – був відкритий майже півстоліття тому, одначе він так береже свої таємниці, що ми й досі знаємо про нього дуже мало. Чому природа, дотримуючись принципу доцільності, вчинила так, що людина вже у 40-річному віці має тимус мінімального розміру? Чи не призводить до цього зовнішнє втручання – велике антигенне навантаження, яке розвивається після багаторазових щеплень?! З яких причин люди живуть у середньому 60–70 років, максимум – 80–90, хоча потенціал людського організму значно більший і розрахований на 100–120 років?

Без досліджень неможливо знайти відповіді на ці запитання, дуже багато процесів утаємничені від нас.

– Але це не заважає проводити масові щеплення.

– У довідниках і в офіційних документах вказують на побічні дії від щеплень, а коли їх масово проводять, то про ускладнення воліють не згадувати, і тим паче не попереджають про це батьків.

Згідно з законом, кожне медичне втручання повинно відбуватися за згодою пацієнта або батьків, якщо пацієнт неповнолітній. І нікого не можна примушувати йти на таке втручання – це добровільна справа.

Чому? Бо, за Конституцією (статті 27, 28), людина має право захищати своє здоров'я і життя від протиправних посягань, медичних втручань та дослідів. Вона сама повинна вирішувати, адже ніхто не може передбачити, будуть ускладнення чи ні, як у майбутньому це позначиться на самопочутті. У нас чомусь вважають, що побічна дія проявляється відразу після введення вакцини, і зовсім не беруть до уваги, що вона може датися знати набагато пізніше – залежно від того, як реаґуватиме імунна система на введений збудник хвороби.

– Не можна оминути увагою і той факт, що в пологовому будинку новонародженому роблять відразу два щеплення – БЦЖ і проти вірусного гепатиту В. Це світова практика чи виключно наше нововведення?

– За кордоном не роблять БЦЖ новонародженим у пологовому будинку. В Європі взагалі намагаються не втручатися в дитячий організм протягом першого року життя. Проти вірусного гепатиту В роблять щеплення лише в тому разі, коли хвора мама, щоб захистити немовля. Це рекомбінантна вакцина, її отримали, використовуючи дріжджі, комплекс антигенів, і вона ще потребує серйозного дослідження. Плануючи нові щеплення (проти гепатиту з'явилися не так давно), слід починати з наукових досліджень, а в нас підписують відповідний наказ і сподіваються, що якось воно обійдеться.

У дітей імунна система – як і нервова, ендокринна – формується до 14-річного віку, а за цей час встигають зробити десятки щеплень. Серйозних досліджень впливу вакцинації на процеси формування дитячого організму в нас немає.

– Катерино Григорівно, я знаю, що ваш улюблений імунокоректор – гарбуз.

– Так, адже він дуже добре очищує кров. Гарбуз унікальний овоч – має багато вітамінів і мікроелементів, діє як сорбент. Зараз саме час вводити його до меню, щоб підтримати імунокомпетентні системи й адаптуватися до холодів без хвороб. Мабуть, недарма колись під час сватання парубкові-нелюбу давали гарбуз – свати думали, що то образа, а насправді це побажання, щоб ішов здоровим.

Євген РОМАНИШИН,
заслужений лікар України, заступник голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ТАК ДУМАЮ

ЗАТИШШЯ ПЕРЕД БУРЕЮ

Чи повіє буйний вітер
Ще раз на Вкраїну?
Чи смертельно-тихий спокій
Вкладе в домовину?

Чи рознесе чорні хмари,
Що звисли над нами?
Чи байдуже і смиренно
Ми станем рабами?

Чи пробудить дух козацький
У нетрях байдужих,
Щоб рознести підступ хижий
Недругів недужих?

У певні періоди екологічного циклу, що існують у природі космічного буття нашої матінки-Землі, відбуваються відповідні зміни, які супроводжуються катаклізмами й стихіями. Подібне відбувається і в історії спільнот, об'єднаних певними історичними процесами в національні держави. Такі процеси призвели й до утворення держави Україна.

Не буду вдаватись у давні й недавні події історичного процесу виборювання українською національною спільнотою своєї державності, але зверну увагу на сучасні політичні події, що відбуваються в Україні.

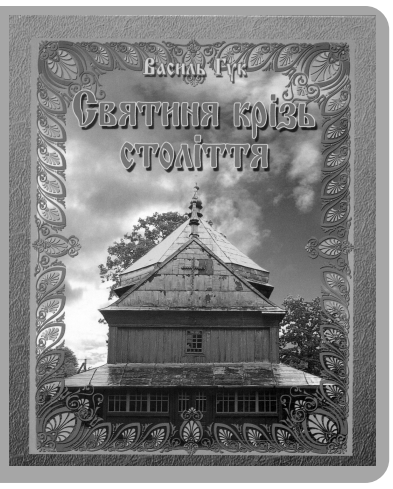
До управління державою прийшли люди, які нехтують цінностями української нації, її мовою, культурою, традиціями, фальсифікують історичні процеси, витравлюють усе українське. Під лукавою машкарою захисту національних меншин надають найбільшу перевагу меншині з назвою «русскоязычное население». Люди, які керують Україною, переважно є російськими націоналістами й діють за вказівкою шовіністів з Кремля. Вони розпродують і віддають у руки московітів економіку держави. Українців звільняють з роботи тільки за те, що розмовляють не «на общепонятном», як це твориться на підприємстві «Луганськтепловоз». Керівництво НТКУ замінили якимись заблуканими іноземцями і, як наслідок, українська мова фактично витіснена з телеефіру.

Наведені приклади – це лише дещиця із сучасної української дійсності, а байдужий українець, втомлений пошуками заробітків, спить… До часу спокійно «спить», втомлена розвитком цивілізації, матінка-Земля, та коли пробуджується – вивергає зі своїх надр вогняні лавини, зчиняє потужні бурі й шторми, які руйнують усе. Так само стається і в суспільстві. І коли вже українець пробудиться, а пробудиться таки (!), то він змете українофобів зі свого горба.

Василь ШИЯН,
голова Снятинського районного Народного Комітету захисту України

ДУХОВНІСТЬ

Його батько Юрій Гук служив в армії Дмитра Вітовського, був комендантом міста Болехова, у роки проголошення Західноукраїнської Народної Республіки – боронив рідну землю від чужоземних завойовників зі зброєю в руках. А синові Василеві судилася інша доля – боронити її словом, словом учителя, просвітянина, публіциста-дослідника. І він з честю справляється з цим відповідальним завданням. Переконливий тому приклад – нещодавно видана його книга «Святиня крізь століття», яка ознаменовує двохсотрічну історію церкви Св. Параскеви, що в рідному селі Церківна Долинського району, хоч події, відображені в цьому виданні, сягають обріїв значно ширших.

ЗБЕРЕГТИ ДЛЯ НАЩАДКІВ

Презентація книги Василя Гука в Долині

Про це йшлося на духовній академії за книгою Василя Гука в Долині. Зініціював проведення такого заходу почесний голова районної організації ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка Степан Янковський при сприянні районної державної адміністрації. Для проведення заходу була виділена найбільша в місті глядацька зала Будинку техніки. На презентацію книги прибули гості з Івано-Франківська, Тернополя, Львова, Чернівців, Стрия. Це – письменники, громадські діячі, представники родин тих священиків, які свого часу служили у Церківні.

Учасники урочистості побували в Народному домі «Просвіта», відвідали музей-криївку повстанської звитяги, районний краєзнавчий музей «Бойківщина» ім. Тетяни й Омеляна Антоновичів, зустрілися з керівництвом районної державної адміністрації. Її голова Петро Шкутяк розповів гостям про соціально-економічний розвиток краю, його можливості й перспективи. У фойє Будинку техніки долиняни та гості міста оглянули виставку вишивок з власної колекції В. Гука, а також майстринь рукоділля сіл Долинщини, ознайомилися з газетно-журнальною періодикою, в якій надруковані статті пана Василя, та книгами «Церківна і Станківці», «Святиня крізь століття».

Роботу над книгою, про яку йдеться, Василь Гук почав і завершив з молитвою. Тому й академія відкрилася духовним твором «Отче наш» у виконанні хору церкви Пресвятого Серця Ісуса і Серця Марії (реґент – Ярослава Соловій). Для Василя Гука ця пісня-молитва – спомин про босоноге дитинство й хвилююча згадка про те, як він з батьками ходив до церкви не тільки в рідному селі, але й на Ясній горі в Гошеві. Про цю святиню шановний автор оповідає на сторінках своєї книги, адже з нею пов'язано багато подій у його житті. За це йому сказав слова, достойні шани, ігумен Гошівського монастиря о. Дам'ян Кастран. Творчого неспокою і наснаги на славу Божу бажали авторові о. Василь Витвицький, о. Вітольд Левицький, декан УГКЦ в Долинському районі о. Василь Керницький, який від імені єпископату Івано-Франківської єпархії УГКЦ вручив йому грамоту.

Високу оцінку твору Василя Гука дав голова обласної організації Національної спілки письменників України, літературний критик Євген Баран. Він зазначив, що «Святиня крізь століття» – та книга, яка не дає занепасти нашій історичній пам'яті, книга, яка будить наше сумління, національну свідомість, книга, яка говорить, що будь-яка справа на користь України ніколи не пропаде, якщо знаходиться людина, яка вміє про це написати.

– Такі книжки, – підкреслив його колеґа по перу письменник Дмитро Юсип, – є вагомою цеглиною у підмурівок нашого духовного храму. І Василь Гук зумів відобразити це з почуттям високого громадянського обов'язку, з почуттям патріота-українця.

– Василь Гук, – сказав голова районної організації «Просвіта», поет Василь Олійник, – написав про те, що йому найдорожче. Він зібрав багатющий матеріал як про своє отче село, так і про церкву в ньому, зустрічався з багатьма людьми, які були свідками незабутніх подій минулого. Та й сам він пережив чимало – і війну, і підпілля, і табори неволі…

З виходом у світ «Святині крізь століття» автора одним із перших привітав голова обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка Степан Волковецький. Він не міг не приїхати в Долину і в цей день. Давши належну оцінку творові свого земляка (Витвиця і Церківна – села сусідні), Степан Васильович загострив увагу присутніх на тих проблемах, які сьогодні переживає Україна. Він відзначив історичне значення для краю цього видання, бо воно постало на основі фактичного матеріалу, який був невідомий широкому загалу. Не менш важливим є й аспект, який стосується ролі УГКЦ в історії Галичини й України загалом. Книга, її матеріали й сама ідея є наочним і переконливим доказом значення УГКЦ, яку в радянські часи заперечували й ліквідовували, а сьогодні вона піднесена й має зайняти гідне місце в українській історіографії. Щодо сучасного моменту, то промовець зазначив:

– Теперішнє керівництво держави руйнує демократичні принципи її розвитку, бажає будувати не Україну українську, а Україну проросійську, чого в нашому випадку не можна допустити. Тому тепер, коли йдемо до виборів, треба подумати, за кого будемо голосувати… Я нікого не аґітую, – зауважив він, – кому із претендентів на депутатство віддати перевагу, але вибір треба зробити правильний, на користь місцевого самоврядування і територіальних громад, на користь України.

Творчий подвиг краянина відзначили перший заступник голови райдержадміністрації Олександр Криницький, сини священиків Зіновій Лукашевич, Осип Петраш та інші. А делеґація з сіл Церківна і Станківці на чолі з сільським головою Іваном Курилом вручила автору хліб-сіль на вишитому рушнику, а пан Курило – свідоцтво про присвоєння Василеві Гуку звання «Почесний житель села Церківна».

На презентації наголошувалось, що якби в кожному селі були такі люди, то ми б мали прекрасні твори про наш край, історія якого не може не хвилювати.

Зворушений до сліз такою увагою земляків до своєї скромної персони, Василь Гук всім щиро дякував і зізнався, що свою творчу працю продовжить і надалі, бо порох у порохівниці ще є. А це значить, що будуть нові книги й нові презентації.

Василь ОЛІЙНИК,
голова Долинського РО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

З КОГОРТИ БЕЗСМЕРТНИХ

ВІРИВ У САМОСТІЙНУ УКРАЇНУ

Йдемо до Покрови – свята Української Повстанської Армії. У когорті безсмертних виборював незалежність і син Покуття – уродженець села Стецева Снятинського району Степан Йосипович Синиця. Народився він у простій багатодітній селянській сім'ї. Дитячі роки минали в рідному селі, де з дитинства відчував несправедливість окупаційної польської влади до свідомих українців. Окупаційний режим не давав можливості здобувати освіту свідомій українській молоді, тому Степан закінчив лише 5 класів сільської школи. Через такі обставини рано почав трудову діяльність.

Батько Йосип – простий сільський трудівник – був надзвичайно активним і свідомим українцем, членом товариства «Просвіта», учасником сільського хору «Просвіти», доклав чимало зусиль для будівництва клубу-читальні сільської «Просвіти» в рідному селі. Цей клуб-читальня відіграв велике значення в організації ідейно-патріотичного виховання молоді. Переконливий вплив на молодь відігравала Українська Греко-Католицька Церква, яка навчала підростаюче покоління патріотизму та любові до української держави і її народу.

В такому соціальному та політичному середовищі виростав, мужнів і гартувався майбутній воїн УПА Степан Синиця. Виховання в національно свідомій сім'ї, громадській організації «Каменярі» кінцево сформувало світогляд юнака в націоналістичному дусі й він добровільно відгукнувся на заклик ОУН стати в лави Дивізії СС «Галичина», яка пройшла військовий вишкіл і повинна була стати ядром УПА.

Крах німецької імперії призвів до важкої поразки та великих втрат Дивізії «Галичина» в тяжких боях під Бродами. Молодість, завзяття, добра військова і фізична підготовка та висока національна свідомість допомогли молодому воїнові з великими труднощами влитись у склад боївок УПА рідного краю. Степан був сильної фізичної статури, спокійний, урівноважений, завжди впевнений у своїй перемозі. Усі, хто був поруч, ніколи не сумнівалися в його фізичних і моральних якостях та захоплювались його військово-тактичною майстерністю. Він завжди був озброєний кулеметом «Дегтярьова», що вимагало виконання складних завдань у сутичках із військами КДБ, з яких Степан завжди виходив переможцем. Разом із провідником Петром Личуком вони, взаємно довіряючи одне одному проведення складних операцій, добивалися успіхів без втрат і наводили страх на противників.

Воїн УПА Степан – людина, яка спростувала вигадки більшовицьких ідеологів, що УПА була не народною армією, а складалась із вихідців з багатих сімей, які воювали за інтереси Німеччини. Це спростували ворожі юридичні служби Москви і замінили смертну кару 20-річним ув'язненням тому, що він був вихідцем із бідної сім'ї.

Степан Синиця – приклад патріота-націоналіста, вихованого бідною селянською сім'єю, який вірно й чесно служив своєму народові, не зрадивши його ні в тяжких умовах збройної боротьби, ні в тюремних більшовицьких застінках і старих сибірських засланнях. Мужньо й патріотично поводився на допитах, які вели більшовицькі слідчі. Відповідаючи на запитання, чому пішов в УПА, сказав, що вірив у самостійну Україну.

Спільно боролися односельці Петро Личук та Степан Синиця з німецькими й радянськими поневолювачами, не шкодуючи здоров'я і життя для здійснення віковічної мрії свого народу – відновлення незалежності Української держави. Вони, як і мільйони інших героїв-українців, є яскравим прикладом для наслідування, як потрібно боротися заради відновлення своєї державності.

Євген ЛИЧУК, *с. Стецева*

ВІЗЬМІТЬ НА ЗАМІТКУ

ТЕПЛОВІ ПОМПИ ОБІГРІВАЮТЬ БУДИНКИ

В системах індивідуального опалення будинків у Європі найбільш поширені (близько 80 відсотків) теплові помпи. Теплові помпи переважно використовують енерґію Сонця, яке нагріває Землю і завдяки чому глибше 5 м температура постійна і становить +10…+12°С. Але як забрати тепло з низькою температурою? Для цього в ролі посередника використовують газ фреон, який має унікальну властивість змінювати свою температуру в залежності від тиску. При його випаровуванні температура знижується до мінус 30°С, а при стисканні підвищується до +65°С.

Завдяки цьому фреон при низькій температурі забирає теплоту низької температури (низькопотенційну), а при високій температурі віддає її споживачеві (високопотенційну).

Схематично помпа складається з трьох взаємозв'язаних між собою контурів, які показані на мал. 1 і наведені в таблиці.

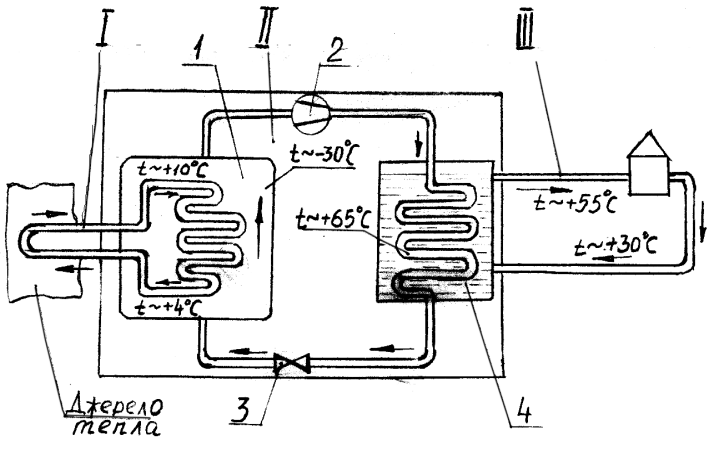
Перший – контур зовнішній (I) виконаний у формі зонда з двох сполучених між собою труб, опущених у свердловину, по яких прокачують рідину з низькою температурою замерзання, наприклад, тосол.

Внутрішній контур (II) містить трубопровід з фреоном, випаровувач (1), компресор (2), дросель (3) і конденсатор (4).

Дросель (3) знижує тиск фреону, який надходить у випаровувач (1), де закипає, при цьому його температура знижується до мінус 30°С. Охолоджений фреон забирає теплоту з контура (I), відтак всмоктується в камеру з компресором (2), де стискається, при цьому його температура підвищується до +65°С і надходить у конденсатор 4, куди підводиться вода системи опалення й водопостачання контура споживача (III).Отже, теплота отримана від підземних вод контуром (I), передається контуру (II), в якому перетворюється у високопотенційну і передається контуру (III).

Надалі процес циклічно продовжується.

Мирон ІВАСИШИН, *інженер*

Мал. 1. Схема роботи теплової помпи

I – контур зовнішній; II – контур внутрішній; III – контур споживача; 1 – випаровувач; 2 – компресор; 3 – дросель; 4 – конденсатор

Функціональна таблиця теплової помпи

Назва контура, його призначення	Позначення	Аґент, діапазон температур	Конструктивне виконання
Контур зовнішній Відбір низькопотенційної теплоти ззовні й передача її контуру внутрішньому	I	Рідина, наприклад, тосол Температура від +10 до +4°С і нижче	Зонд зі сполучених між собою труб, опущений в свердловину діаметром 120 мм і глибиною 50 м
Внутрішній контур Відбір теплоти від контура зовнішнього, перетворення її в високопотенційну і передача контура будинку	II	Холодоаґент, фреон Випаровувач t ≈ -30°С Конденсатор t ≈ +65°С	Металічна шафа з комунікаціями всіх контурів
Контур споживача Відбір високопотенційної теплоти з контура внутрішнього і передача її споживачеві	III	Вода для опалення Гаряча вода для споживання t ≈+55…30°С	Радіатори побутові Обладнання сантехнічне

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО

з ювілеєм

Людмилу ВЕРБОВУ.

Красива, талановита, чуйна й доброзичлива – це лише маленький відсоток тих рис, якими наділена Людмила Вербова. Композитор, поетеса, співачка, любляча мати й бабуся, активна просвітянка, учасниця народного жіночого вокального ансамблю «Квіти ромену» при обласному Народному домі «Просвіта», добра подруга й високопрофесійна працівниця Івано-Франківського відділку Львівської залізниці.

Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка й учасниці народного жіночого вокального ансамблю «Квіти ромену» зичать ювілярці здоров'я, щастя, творчих здобутків на пісенній ниві.

З роси і води, на щастя, на долю, на довгі щасливі літа.

ВИСТАВКИ

МАЛЯРСТВО БОГДАНА КУЗІВА

Виставкова зала НСХУ в Івано-Франківську два тижні дихатиме всіма порами року чарівних Карпат, купатиметься у «Золоті осені», дихатиме «Осіннім надвечір'ям», торкатиметься «Подихом гуцульської осені», повертатиме у «Великдень», в «Пахощі літа», пригадуватиме «Зимові Карпати». Ці прекрасні, вбрані в рами, картини відомого художника Богдана Кузіва ваблять зір, бо увібрали всю красу не тільки краєвидів нашого краю, але й Рима та Іспанії.

До тонкощів ліній і колористики перенесені на полотно живописні куточки рідного краю, які дихають любов'ю, сповнені живильною енергією землі й сонця. Тільки людина з чутливою душею може так вимальовувати кожну пелюстку квітки, дзеркальну гладінь річки, омите осіннім дощем місто. Ця любов до малювання народилася разом з життям. Вона вела митця до художньої школи, де вбирав науку своїх учителів. Зокрема, спорідненою душею в школі був М. Вечірко, а в інституті – М. Канюс, з яким ділився думками, усім побаченим і створеним уявою. І любов цю, вдосконалену вчителями, передає молодому поколінню – своїм учням і синові Оресту, який любить поринати в історію, малюючи лицарів, історичні постаті Галичини та воєнні баталії.

Люблять і поважають пана Богдана. Про це свідчила численна присутність на відкритті виставки шанувальників його таланту – учнів художньої школи, студентів інституту, колеґ, а також теплі слова мистецтвознавця М. Аронця, художників, пісні молодих акторок обласного академічного музично-драматичного театру ім. І. Франка і квіти вдячності. А голова обласної організації НСХУ запропонував панові Богдану вступити до Спілки.

Черпайте гарний настрій. Це тільки перша виставка митця, а попереду, сподіваємось, ще багато.

Любов ХУДИК

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЖОВТЕНЬ

1 ЖОВТНЯ

Міжнародний день музики.

175 років від дня народження **Остапа Волощака** (1835–1918), ботаніка, доктора ботаніки, професора, члена НТШ, академіка Віденської та Краківської академій наук, дослідника флори Карпат.

2 ЖОВТНЯ

145 років від дня народження **Дениса Січинського** (1865–1909), композитора, диригента, музичного діяча. З 1899 р. жив і творив у Станиславові, де й похований.

5 ЖОВТНЯ

150 років від дня народження **Северина Даниловича** (1860–1939), громадсько-політичного діяча, публіциста, адвоката, уродженця с. Петрів Тлумацького району.

140 років від дня народження **Танасія Гаврилюка** (1870–1904), українського поета з с. Рожнів Косівського району.

70 років від дня народження **Івана Загарука** (1940), громадсько-просвітнього діяча, який у 1989 р. встановив синьо-жовтий прапор над Рашківською сільською радою (Городенківський район).

6 ЖОВТНЯ

45 років від дня народженя **Михайла Батога** (1965), українського письменника, автора історико-літературного нарису «Крізь гомін віків», збірки поезій «Спиною до образів».

7 ЖОВТНЯ

50 років від дня народження **Миколи Панакова** (1960), івано-франківського художника.

8 ЖОВТНЯ

55 років від дня народження **Нестора Мартинця** (1955), поета-гумориста, автора книг «Зірка-полин», «Пекло посеред раю», «Сільське інформбюро» та інших, уродженця с. Росільна Богородчанського району.

10 ЖОВТНЯ

85 років від дня народження **Степана Гелети** (1925–2009), правознавця, економіста, громадсько-просвітнього діяча, члена ради ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

60 років від дня народження **Анатолія Грицана** (1950), культурно-освітнього діяча, кандидата історичних наук, директора інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, автора книг «Просвітня зоря Прикарпаття», «Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінґ».

14 ЖОВТНЯ

Покров Пресвятої Богородиці.
Створення УПА.
День українського козацтва.

20 років з часу виходу в світ першого номера городенківської районної газети **«Край»** (1990).

115 років від дня народження **Миколи Урбановича** (1895–1975), четаря УГА, педагога, православного священика в Канаді, уродженця с. Вижній Березів тепер Косівського району.

75 років від дня народження Миколи Олексюка (1935), кандидата філологічних наук, автора поетичних збірок «Калиновий жар», «Терпка мрія», «Відгомін» та інших, уродженця с. Загвіздя Тисменицького району.

15 ЖОВТНЯ

115 років від дня народження **Володимира Гжицького** (1895–1973), прозаїка, драматурга, перекладача, автора історичного роману «Опришки».

55 років від дня народження **Дмитра Пожоджука** (1955), майстра народної творчості, мистецтвознавця, журналіста з с. Космач Косівського району.

16 ЖОВТНЯ

125 років від дня народження **Михайла Вереса** (1885–1965), педагога, громадсько-культурного діяча, похований в с. Пуків Рогатинського району.

105 років від дня народження **Василя Витвицького** (1905–1999), композитора, музикознавця, педагога, громадсько-культурного діяча, уродженця м. Коломия.

50 років від дня народження **Богдана Бринського** (1960), художника-реставратора, члена Національної спілки художників України, викладача кафедри образотворчого мистецтва Івано-Франківського інституту культури та мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

17 ЖОВТНЯ

70 років від дня народження **Романа Петрука** (1940), художника-кераміста, уродженця с. Рудники Снятинського району.

55 років від дня народження **Любові Яворської** (1955), поетеси, вчительки, авторки збірки «Вересневі барви», мешканки с. Стопчатів Косівського району.

18 ЖОВТНЯ

110 років від дня народження **Марії Остромири** (1900–1969), української письменниці, яка тривалий час мешкала в с. Жаб'є Косівського району.

85 років від дня народження **Дмитра Гавриша** (1925), майстра художнього різьблення на дереві, уродженця м. Косів.

Підготував Петро АРСЕНИЧ

(Далі буде)

ТАЛАНТИ

УЧИТЕЛЬ І ЙОГО ВИХОВАНЦІ

Юрій Васильович Гребенюк більш як тридцять років працює з дітьми, навчаючи їх музики й гри на гітарі. Сам в дитинстві закінчив музичну школу, ДМУ ім. Д. Січинського, Львівську консерваторію. Любов до музики виховала в ньому родина, адже батько Василь Олексійович працював у театрі ім. І. Франка, мама – також акриса, згодом працювала директором музучилища, вечірньої музичної школи, сестра теж присвятила себе музиці. А все починалося з бабусиних колисанок, театральних вистав, співів у родинному колі.

Якщо пригадати, скількох дітей навчив гри на гітарі, то їх за ці роки вже тисячі нараховується. Одні пішли стежками-дорогами професійної музики, інші стали серцями товариств, гуртуючи товариство піснею під гітару. Всі вони тепло згадують свого вчителя – вихованого, стриманого, обізнаного й доброго.

Знову розпочався навчальний рік, і до класу, мов метелики до сонечка, позлітались учні – згадують уже вивчені твори, підбирають нові, вибирають конкурси й фестивалі, на які повезуть відшліфовані твори.

Скажімо, Мартуся Середюк навчається в 5 класі ДМШ № 2 по класу гітари і в 7 класі ЗОШ № 5. Дівчинка любить грати блюз, джаз, тож саме тому й обрала конкурс у Польщі (там бо непогана школа), а наснагу одержала після концерту, який у художньому музеї давали учні Юрія Гребенюка й квартет гітаристів Національної музичної академії ім. М. Лисенка зі Львова під керівництвом доцента Вікторії Сидоренко. В репертуарі Мартусі й класична музика, й музика сучасних авторів. Вона любить виконувати п'єси Баха, Гершвіна. Під музику, говорить дівчинка, мріється гарно, можна фантазувати, а ще подобається те, що з гітарою і в дорозі, й на відпочинку можна створювати всім гарний настрій.

А Христинка Курташ, однокласниця Мартусі, вчиться в класі скрипки у чудової вчительки Людмили Авксентьєвої, а ще – по класу гітари в Юрія Васильовича. Христинка надзвичайно задоволена уроками, адже і в загальноосвітній школі з навчанням устигає, бо окрилює її музика.

Софійка Кравців навчається у 9 класі ЗОШ № 24, в музичну школу до Юрія Васильовича прийшла тоді, як уже була в 5 класі, й тепер вона вже виконує багато творів, бере участь у концертах і готується до конкурсів. Отакі вони – старшокласники Юрія Васильовича. І щасливий учитель, що сіє в серці дітей добре, красиве і вічне.

Любов ЗОРІНА

ЦЕ – ТВОЯ ЗЕМЛЯ...

НЕЗАБУТНЯ ПОДОРОЖ

Напередодні професійного освітянського свята працівники Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (ІФНТУНГу) та їхні діти ознайомилися з однією з мальовничих частин Карпат – Косівщиною. На кошти, виділені профкомом навчального закладу, у вихідний день був замовлений транспорт, і ми змогли побувати на п'яти цікавих водоспадах-гуках і відчути смак екстремальних ситуацій. Очолював поїздку асистент кафедри землевпорядкування та кадастру інженерно-екологічного факультету ІФНТУНГу Мирон Галярник.

Косівщина славиться своєрідним природним ландшафтом, відома джерелами мінеральної води, гірськими прозорими річками й водоспадами. На всіх гірських ділянках річок знаходяться численні пороги. Найбільші – в селах Яворів, Соколівка, Город та в місті Косові. У Яворові та Косові знаходяться водоспади-гуки. Вони є геологічною пам'яткою природи місцевого значення. Розташовані на південно-західній околиці Косова, між горами Острий і Стіжки. Найбільший – «Перший гук», утворений шляхом розмивання м'яких шарів ґрунту, зокрема – сланців та пісковиків. Біля кожного з гуків – цікаві геологічні відслонення, а в окремих місцях скелі сягають висоти 15 м. Гуки є цікавим місцем відпочинку місцевих жителів і туристів.

Навчаючи студентів, вивчаючи ази інженерно-екологічного фаху, не вперше працівники цього факультету долають гірські перешкоди. Цього дня йшов дощ, тому нелегко було переходити круті схили кам'яних брил, помережаних швидкоплинними Косівськими ріками-зиґзагами, однак усім подорож надзвичайно сподобалась, тож висловлюємо щиру подяку організаторам і керівникові поїздки й вітаємо з професійним святом – Днем освіти. Плідних успіхів вам на науковій і освітянській нивах!

Діана ГОВЕРА,
інженер кафедри французької та німецької мови ІФНТУНГу

ГУМОР

УСМІХНІТЬСЯ

* * *

– Літня жінка збирає в лісі гриби. Підходить лісничий, заглядає в кошик.

– Викиньте ці гриби! їх не можна їсти, вони отруйні!

Жінка спокійно:

– То зовсім не для їди. То на продаж.

* * *

Дівчина докоряє хлопцеві:

– Раніше ти говорив, що я для тебе – увесь світ.

– Говорив, але відтоді я добряче підтягнувся з географії.

* * *

Дружина до чоловіка:

– Завжди, як побачиш молоду дівчину, відразу забуваєш, що ти одружений!

– Навпаки! Я в таку мить найгостріше це відчуваю!

* * *

Приходить чоловік у пологовий будинок, а йому повідомляють, що дружина народила негренятко. Нема що робити – забрав дружину з дитиною, відвіз додому.

Через п'ять років: бігає подвір'ям негренятко, бавиться з іншими дітьми. Батько відчиняє віконце і кличе сина:

– Грицю, йди вареники їсти!

– Не хочу, татку!

– Ну, не хочеш, так не хочеш. Бананів я не маю.